

Elizabeth Gilbert skriver frelst om en situation, få af os danskere kommer i

Foto: Deborah Lopez

ULLA HINGE THOMSEN

05.10.2025

BØGER // ANMELDELSE – *Spis, bed, elsk*-forfatteren Elizabeth Gilberts nye erindringsbog, *Hele vejen til floden*, ender den i en labyrint af stoffer, selvransagelse og frelstthed.

Hele vejen til floden

Forfatter: Elizabeth Gilbert

Forlag: Gads Forlag

Oversat fra engelsk af Siri Ranva Hjelm Jacobsen

Udkom d. 19. september 2025.

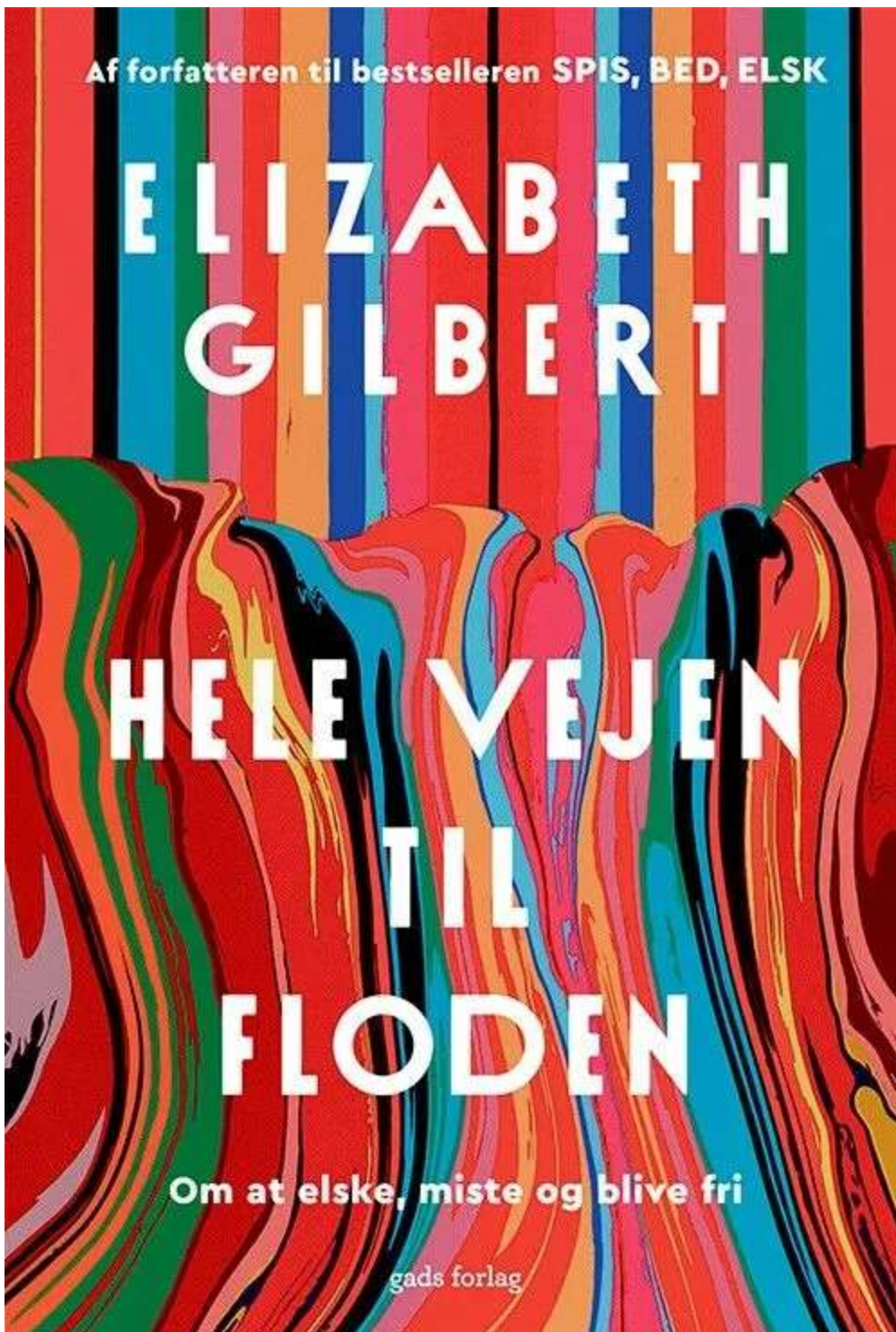
Hvad ville du gøre, hvis din bedste veninde fik en kræftdiagnose, der reelt var en dødsdom? Og hvis du var forelsket i hende, selv om du var lykkeligt gift med en mand og havde skrevet om dit ægteskab i en bestseller? Og hvis nu den bestseller havde gjort dig så usandsynligt rig, at du kunne købe alt i verden til din syge veninde-slash-

kærlighed, fx det Rolex-ur, den Range Rover og det klaver, hun altid så brændende havde ønsket sig?

Hvad ville du gøre?

Det kunne være mig

Hvis du tænker, “øh..., det ved jeg ikke helt”, så forstår jeg det godt. For den situation er der nok ikke så mange af os dødelige danskere, der kommer i. Og netop dét er en udfordring ved Elizabeth Gilberts nye bog *Hele vejen til floden*.

I hendes monsterhit, *Spis, bed, elsk*, fra 2006 kunne vi spejle os i kvinden, som efter en grim skilsmisse rejste ud i verden og lærte sig selv at kende. *Bare det var mig*, kunne vi tænke, *og det kunne være mig*, kunne vi drømme. Sådan skabes en god kontrakt mellem forfatter og læser af en selvhjælpsbog på en bund af erindringer. En opskrift, der har virket fortrinligt for Gilbert og mange andre, herunder *yours truly*. Men virker den stadig? Jeg er i tvivl.

Elizabeth Gilbert skriver om forelskelse og venskab

Historien i *Hele vejen til floden* har ellers potentiale til en stor fortælling. Elizabeth Gilbert – Liz blandt venner – møder frisøren og eks-junkien Rayya, som med Liz' ord:

“var smuk. Som var *billedskøn*. Som identificerede sig som androgyn. Som havde lige så mørke øjne som heltene fra illustrerede persiske manuskripter. Hvis frisure altid var en blanding af en punket lille skaterdrengs frisure i en japansk tegnefilm og råt Keith Richards-garn. Hvis ansigt kunne være maskulint eller feminint, klogt eller drillende, tidløst eller barnligt. Alt efter lyset. Rayya, som jeg aldrig blev træt af at se på.”

Elizabeth Gilbert skriver stadig sine steder som en drøm, også midt i mareridtet, og det siger måske noget, at jeg strøg igennem bogen, selv om den irriterede mig i al sin frelstthed

Her taler en tydeligvis forelsket kvinde. Men Liz er jo gift, og Rayya har en anden kæreste. Så de bliver først bekendte, så venner, og da Rayyas kæreste går fra hende, lader Liz hende bo i en kirke, hun har købt (!). De to kvinder bliver bedste veninder:

“Vi tog til Mexico sammen, til Detroit, til Los Angeles, til Austin, til Australien, til New Zealand og Miami, Vi tog i biografen sammen, til bryllupper, i Target, på McDonald's, til Thanksgiving, til kørekortfornyelse, til Beyoncé-koncerter, til karaoke, ud til Jersey-kysten. Vi mødte Oprah sammen. Vi prøvede bh'er sammen, købte sko sammen, spiste koreansk barbecue sammen, lavede tacos sammen, så fodbold sammen, fik Botox sammen.”

Først da Rayya 16 år efter deres møde får sin kræftdiagnose, kan Liz få sig selv til at erklære sin kærlighed og forlade sin mand. Hun vier sit liv og sine penge til at gøre Rayyas sidste tid spektakulær. De skal elske, rejse, spise og nyde hinanden, og Liz vil følge Rayya *Hele vejen til floden*, altså være med hende, til livet slutter. Hvis du synes, det lyder romantisk, så forbered dig på at få den forestilling pillet ud af hovedet igen hurtigt og brutalt:

”Engel”, kaldte Rayya mig ofte i den periode – og jeg følte mig som en engel. Og hvis dét havde været slutningen på vores historie, ville bogen her have handlet om verdens største kærlighed, og om hvordan jeg tog mig perfekt og uselvisk af min elskede i nødens stund. Men vores historie sluttede ikke der, og det her er ikke den bog, og jeg er ikke nogen engel – og det var hun heller ikke.”

Hvad fanden glør du på?

Selvfølge­lig ikke. For det ville jo ikke være en rigtig selvhjælpsbog, hvis der ikke var et lavpunkt, som også bliver et vendepunkt. Det kommer, da kræftsyge Rayya får så ondt, at hun må tage opioider, og hendes gamle afhængighed kommer dundrende som en tsunami og river de to kvinders tilværelse itu. Med opioiderne flytter også snart kokain, fentanyl, Xanax, alkohol, hash og cigaretter ind, og den kærlige, taknemmelige Rayya rykker ud:

“Hvad fanden glør du på?” hvæsedes hun og så et øjeblik op på mig gennem tågen af blå cigaretrøg – gloede på mig med fjendtlige øjne, der mig bekendt ikke havde blinket i dagevis. (...) Jeg gloede på en, som engang havde været det eneste menneske i verden, der kunne give mig følelsen af ubetinget tryghed og kærlighed, men nu konstant overfusede mig og lod mig vide, at jeg var “en skide flasko” som sygeplejerske, at jeg ikke kunne gøre noget rigtigt (...).”

Gud og møder

Rayya bliver med andre (og siden egne) ord et røvhul, og lang, smertefuld historie kort, må Liz til sidst flygte ud af den lejlighed, hun selv betaler for, mens Rayya og hendes narkoman-venner holder dødsfest. På dette tidspunkt ved vi godt, at Gud taler til Liz indimellem, og det sker også nu, og derfra er der ikke langt til et møde for medafhængige og endnu ét for kærligheds- og sexafhængige.

Foto: American Libraries, Flickr

Hvis du ikke ved, hvad “et møde” vil sige, så tænk på en hvilken som helst amerikansk film, du har set, hvor nogen har udfordringer med misbrug. På et tidspunkt vil de sidde i en rundkreds og sige, “Hej, jeg hedder [fx Liz], og jeg er alkoholiker/medafhængig/narkoman”. 12-trins-programmer kommer i flere udformninger, men fælles er, at de er gratis, og at de deltagende overgiver sig til en højere magt, fx Gud. Deres virkning er uomtvistelig. Folk bliver afvænnnet. Desværre er de ikke særlig spændende at læse om.

Svaret er jo givet på forhånd: Det virker, og hvis nogen er skeptiske, er det bare fordi, de ikke er nået langt nok i deres udvikling. Det føles grusomt at sige det, for jeg er sikker på, at det er dramatisk inden i den enkelte afhængige., og det er det også her for Liz og siden Rayya, der (heldigvis) kommer tilbage i programmet og dør så clean, som det er muligt. Men for mig som læser ryger både den i forvejen lidt spinkle identifikation og mit engagement.

Kærlighedshistorien bliver til et spørgsmål om to dybt afhængige mennesker, en af stoffer, en af kærlighed og sex, som klamrer sig til hinanden i stedet for at tage sig af deres egne indre sår.

Mindre frelstthed, tak

I virkeligheden er det jo alle selvhjælpsbøgers præmis (også mine), at metoden virker, hvad enten det gælder tilgivelse, periodisk faste eller 12-trins-programmer. Der er ikke meget juice i “7 gode råd, der ikke rigtig virker”, vel?

Romanen *Hele vejen til floden* kunne handle om kærlighed, som vi alle ville kunne genkende noget i, men kommer til at handle om afhængighed på et niveau, de færreste vil kunne identificere sig med.

Elizabeth Gilbert skriver stadig sine steder som en drøm, også midt i mareridtet, og det siger måske noget, at jeg strøg igennem bogen, selv om den irriterede mig i al sin frelstthed.

Gid hun en dag vil skrive helt uden den.

[Klik dig videre til mange flere boganmeldelser her.](#)

Elizabeth Gilbert

Gads Forlag

ULLA HINGE THOMSEN

Ulla Hinge Thomsen, f. 1971, er uddannet cand.mag. i sprogpsykologi og fagjournalist, samt certificeret parterapeut og sexolog. Podcastvært på LYST. Hun har været redaktør og redaktionschef på flere medier, før hun i 2012 blev selvstændig.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

MobilePay

VISA

VISA

Electron

mastercard

maestro